

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

**Directie Participatie &
Decentrale Voorzieningen**
Afdeling Generieke
Participatievoorzieningen

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2023-0000496170

Datum
Betreft Toelichting voortgang verkorting minnelijke
schuldsregelingen

Geachte heer/mevrouw,

De afgelopen maanden hebben er in korte tijd veel ontwikkelingen plaatsgevonden in het kader van de verkorting van de aflosperiode van minnelijke schuldsregelingen. In deze brief kijk ik terug op deze periode en geef ik een vooruitblik.

Terugdringen schuldenproblematiek

Naar schatting hebben 620.000 huishoudens in Nederland te maken met problematische schulden. Dat betekent dat schulden voor 7,6% van de huishoudens zo groot zijn geworden dat ze deze niet meer op eigen kracht kunnen oplossen¹. Het hebben van problematische schulden is een grote bron van stress en kan allerlei bijkomende problemen veroorzaken, waaronder psychische of fysieke gezondheidsklachten². Deze stress wordt niet enkel veroorzaakt door het hebben van schulden, maar ook door het gebrek aan perspectief op een oplossing. Om de schuldenproblematiek terug te dringen zijn de afgelopen jaren samen met onder andere schuldeisers goede stappen gezet om mensen met (het risico op) problematische schulden eerder in beeld te krijgen, sneller schuldenrust te creëren en hen sneller perspectief te bieden. Schuldeisers spelen hierin een belangrijke rol. Schuldeisers voeren een op preventie gericht sociaal incassobeleid, bijvoorbeeld door actief persoonlijk contact te zoeken met klanten met een betalingsachterstand en hen de mogelijkheid te bieden om een betalingsregeling te treffen. Schuldeisers geven signalen van betalingsachterstanden aan gemeenten door in het kader van vroegsignalering van schulden. Bovendien werken zij vaak constructief samen met andere partijen in de schuldenketen, bijvoorbeeld door incassoactiviteiten tijdelijk stop te zetten wanneer iemand zich aanmeldt voor schuldhulpverlening en kwijtschelding van overgebleven schulden na afloop van de aflosperiode van een schuldsregeling.

Om mensen met problematische schulden sneller perspectief te bieden, is in het coalitieakkoord de wens opgenomen om de duur van schuldsregelingen te verkorten. Op 1 juli 2023 is de wijziging van de Faillissementswet in werking getreden, waarin is geregeld dat het traject Wet schuldsanering natuurlijke

¹ CBS Schuldenproblematiek in beeld, september 2021

² De Raad voor Volksgezondheid & Samenleving. 2022. Van schuld naar schone lei

personen (Wsnp) verkort wordt van 36 tot 18 maanden³. Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioen Carola Schouten heeft op 3 februari 2023 de Kamer geïnformeerd dat het verstandig is om vooruitlopend op de wijziging van de Wsnp ook de aflostermijn van minnelijke schuldregelingen zo snel mogelijk te verkorten⁴. Uiteindelijk is de parlementaire behandeling van de wetswijziging van de Faillissementswet zeer snel verlopen en ik kan me daarom goed voorstellen dat de verkorting toch als een verrassing kwam voor schuldeisers.

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen
Afdeling Generieke Participatievoorzieningen

Datum
10-08-2023

Onze referentie
2023-0000496170

Aansluiting minnelijke schuldregelingen

De minister heeft opgeroepen om vooruitlopend op de verkorting van de Wsnp ook de aflostermijn van minnelijke schuldregelingen te verkorten⁵. Minnelijke schuldregelingen zijn namelijk onlosmakelijk verbonden met de Wsnp. Als het niet lukt om tot een minnelijke schuldregeling te komen omdat één of meerdere schuldeisers niet akkoord gaat met een voorstel voor een minnelijke schuldregeling vanwege de aflosterperiode van 18 maanden, kan de schuldhulpverlenende organisatie een dwangakkoord aanvragen of verzoek tot toelating tot een Wsnp-traject doen bij de rechter. Bij een verzoek tot dwangakkoord toetst de rechter of de voorgestelde minnelijke schuldregeling het maximaal haalbare is voor schuldeisers, of dat er meer afgelost kan worden in de Wsnp. Als de rechter beoordeelt dat het voorstel voor de minnelijke regeling het maximaal haalbare is, kan de rechter het verzoek toewijzen. De rechter legt dan een minnelijk traject op van 18 maanden: deze 18 maanden is gelijk aan de nieuwe duur van een Wsnp-traject.

Ingangsdatum per 1 juli 2023

De minister heeft op 21 april aangekondigd dat zij gemeenten en schuldhulpverlenende organisaties oproept om vanaf 1 juli schuldregelingen met een aflostermijn van 18 maanden voor te stellen aan schuldeisers voor nieuwe minnelijke regelingen⁶. De VNG en de NVVK kregen veel signalen van hulpverleners en bewindvoerders dat zij hulpvragers adviseerden om vanwege het uitzicht op de verkorting te wachten met het aangaan van een schuldregeling. Een regeling met een aflosterperiode van 18 maanden geeft de hulpvrager immers sneller perspectief op een schuldenvrije toekomst dan een aflosterperiode van 36 maanden. Om te voorkomen dat het tot stand komen van schuldregelingen stil zou komen te liggen en er een 'stuwmeer' zou ontstaan van hulpvragers die wachten met het aangaan van een schuldregeling tot de inwerkingtreding van de verkorting, was het essentieel om snel duidelijkheid te creëren. We vonden het van belang om een gezamenlijke ingangsdatum in het vooruitzicht te stellen om te voorkomen dat elke organisatie met een eigen ingangsdatum en eigen advies aan hulpvragers zou gaan werken. We hebben er in overleg met VNG, NVVK en Divosa voor gekozen om zo snel mogelijk te starten met het aanbieden van regelingen van 18 maanden om te vermijden dat een ophoping van aanvragen leidt tot vertraging en problemen in de uitvoering, en vooral om te voorkomen dat hulpvragers langer moeten wachten op een oplossing voor hun schulden. Deze beslissing is dus in een kort tijdbestek genomen en heeft er daarom wellicht voor gezorgd dat schuldeisers zich overrompeld voelen. Ik kan me daarnaast ook voorstellen dat

³ Wetsvoorstel verbetering doorstroom van de gemeentelijke schuldhulpverlening naar de wettelijke schuldsanering, Eerste Kamer, vergaderjaar 2022-2023, 35 915

⁴ Stand van zaken implementatieplan Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, 24 515, nr. 677

⁵ Stand van zaken implementatieplan Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, 24 515, nr. 677

⁶ Stand van zaken over de verkorting van de aflosterperiode van minnelijke schuldregelingen, Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, 24 515, nr. 696

schuldeisers zorgen hebben over de duurzaamheid van een kortere afloperiode en implicaties voor de begeleiding van de hulpvrager.

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen
Afdeling Generieke
Participatievoorzieningen

Belang van effectieve begeleiding en nazorg

Om ervoor te zorgen dat een hulpvrager duurzaam geholpen wordt en terugval in schulden voorkomen wordt, is goede begeleiding tijdens én na een schuldregeling van groot belang. Een verkorting van de afloperiode betekent niet dat de begeleiding van hulpvragers in een schuldregeling of na afloop van de schuldregeling ook korter wordt. De begeleiding is afgestemd op de hulpvrager, start zo snel als mogelijk en duurt zo lang als nodig is. De duur van deze begeleiding is niet afhankelijk van de duur van een schuldregeling. De verkorting maakt het nog belangrijker om hulpvragers die de afloperiode hebben afgerond goed in beeld te houden voor begeleiding en nazorg, om hen te ondersteunen bij een financieel stabiele toekomst. Daarom werkt het ministerie van SZW in samenwerking met de VNG, de NVVK en Divosa aan een voorstel voor intensivering van begeleiding en nazorg, waarbij blijft gelden dat invulling van begeleiding per individu door de gemeente of schuldhelpverlenende organisatie altijd maatwerk is. In de afgelopen periode hebben we input verzameld bij verschillende partijen waaronder schuldeisers en we gaan graag verder in gesprek met schuldeisers over de intensivering van begeleiding en nazorg. Alle partijen in de schuldenketen kunnen een rol spelen bij het begeleiden van hulpvragers naar een financieel zorgeloze toekomst en daarom willen we de inzichten van schuldeisers met betrekking tot het opnieuw ontstaan van betalingsachterstanden daar ook graag in betrekken. We hechten er belang aan om dit proces zorgvuldig te doorlopen en streven ernaar om dit voorstel in het najaar te presenteren aan de Tweede Kamer. De minister heeft daarnaast aangegeven om al na één jaar te zullen evalueren of en zo ja welke belemmeringen er zijn bij het afsluiten van minnelijke regelingen met een afloperiode van 18 maanden⁷. Ook is Berenschot in opdracht van de NVVK een onderzoek gestart waarbij zij onderzoeken hoe begeleiding en nazorg geborgd kunnen worden. Daarbij is een breed gremium van schuldeisers betrokken en de hier opgehaalde input zal meegenomen worden in de uitwerking van de voorstellen voor intensivering van begeleiding en nazorg.

Datum
10-08-2023

Onze referentie
2023-0000496170

Ik hoop dat ik hiermee opheldering heb kunnen geven over de grote snelheid waarmee de ontwikkelingen de afgelopen maanden hebben plaatsgevonden. De directeur-generaal Sociale Zekerheid en Integratie, de heer Carsten Herstel, kijkt er naar uit om met u na het zomerreces in gesprek te gaan om input en inzichten op te halen over begeleiding en nazorg om ervoor te zorgen dat hulpvragers na het afronden van een schuldregeling een schuldenvrije toekomst tegemoet kunnen gaan.

Hoogachtend,

⁷ Stand van zaken over de verkorting van de afloperiode van minnelijke schuldregelingen, Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, 24 515, nr. 696